

Kommunstyrelsen

Annika Ratzinger
Planarkitekt
Annika.Ratzinger@ekero.se

Fördjupad översiktsplan för södra Färingsö (FÖP) – samråd

Dnr KS21/85

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att under perioden 15 augusti - 30 september 2024 genomföra samråd med bifogade handlingar som underlag.

Sammanfattning av ärendet

Den 8 juni 2021 § 71 gav Kommunstyrelsen stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för Södra Färingsö.

Arbetet med den fördjupade översiktsplanen syftar till att fördjupa de ställningstaganden och inriktningar som är beslutade i översiktsplanen och ta ett tydligt samlat grepp om utvecklingen inom området. Planens syfte är även att den ska vara ett tydligare stöd i efterföljande planeringsprocesser, vid exempelvis detaljplanering och beslut om förhandsbesked och bygglov.

Den fördjupade översiktsplanen möjliggör, fram till 2050, för en befolkningsökning på ca 4800 personer vilket innebär att 1800 nya bostäder kan tillkomma om planen byggs ut fullt ut. Målbilden för bebyggelsestruktur är bland annat att den lantliga och småskaliga karaktären på bebyggelsen ska bibehållas, att ny bebyggelse ska bidra till att stärka platsens identitet och att det ska vara enkelt för invånare på södra Färingsö att nå närservice och kollektivtrafik. Bebyggelse föreslås tillkomma framför allt i Stenhamra, Svanhagen och längs kommunikationsstråk.

Naturområden och rekreativa stråk föreslås bevaras och utvecklas med utgångspunkt i att biologisk mångfald och ekosystemtjänster ska stärkas och tillgängligheten för allmänheten förbättras. Bland annat genom att nya eller utvecklade rekreativa stråk föreslås i planområdet.

Målet för kommunikationsstrukturen är bland annat att det ska vara enkelt att förflytta sig oavsett färdmedel, att kollektivtrafiken inom planområdet ska förbättras och att fotgängare och cyklister ska prioriteras. I planförslaget föreslås en ny väg för bil- och kollektivtrafik mellan Svanhagen och Enlunda samt en uträtning av Färentunavägen i Svanhagen. Dessutom föreslås ett antal nya sträckningar för gång- och cykel, bland annat på flera ställen i Stenhamra, längs Mörbyvägen och längs nya vägreservatet mellan Svanhagen och Enlunda.

En stor andel av jordbruksmarken inom området föreslås bevaras. Därutöver föreslås delar av planområdet som utgörs av landsbygd, bibehålla sin karaktär. Inom kategorin landsbygd kan enstaka

bebyggelse tillkomma genom att prövas i förhandsbesked.

En kommun ska enligt 6 kap. 11 § miljöbalken genomföra en miljöbedömning av planer som kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan är en plan som omfattas av det kravet varför planen ska genomgå en strategisk miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas (6 kap. 1 § miljöbalken). En utökad miljökonsekvensbeskrivning i form av en hållbarhetskonsekvensbeskrivning (HKB) har därför upprättats för att belysa och bedöma miljöeffekterna enligt 6 kap. 11 § MB.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Fördjupad översiktsplan för södra Färingsö (FÖP) - samråd, 2024-05-02
Fördjupad översiktsplan för södra Färingsö – Samrådshandling, 2024-05-02
Markanvändningskarta, 2024-05-02
Hållbarhetsbedömning, 2024-04-26

Ärendet

Den 8 juni 2021 § 71 gav Kommunstyrelsen stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med att ta fram en fördjupning av översiktsplanen för Södra Färingsö.

Den fördjupade översiktsplanen för Södra Färingsö är en precisering av den del i den kommunövergripande översiktsplanen som avser tätortsbandet på södra Färingsö. Planområdet har i dagsläget ett högt exploateringsstryck, vilket dessutom beräknas öka i och med att den pågående byggnationen av E4 Förbifart Stockholm färdigställs och Ekerö därmed knyts närmare ihop med övriga Storstockholm. Det ökade exploateringsstrycket tillsammans med kommunens befolkningsmål påkallar behovet av en mer grundlig analys av området vad gäller avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen. Arbetet med den fördjupade översiktsplanen syftar till att fördjupa de ställningstaganden och inriktningar som är beslutade i översiktsplanen och ta ett tydligt samlat grepp om utvecklingen inom området. Planens syfte är även att den ska vara ett tydligare stöd i efterföljande planeringsprocesser, vid exempelvis detaljplanering och beslut om förhandsbesked och bygglov.

Den fördjupade översiktsplanen möjliggör, fram till 2050, för en befolkningsökning på ca 4800 personer vilket innebär att 1800 nya bostäder kan tillkomma om planen byggs ut fullt ut. Målbilden för bebyggelsestruktur är bland annat att den lantliga och småskaliga karaktären på bebyggelsen ska bibehållas, att ny bebyggelse ska bidra till att stärka platsens identitet och att det ska vara enkelt för invånare på södra Färingsö att nå närservice och kollektivtrafik. En mer mångfunktionell bebyggelse med blandade funktioner som bostäder, lokaler för handel och service samt idrottsplats föreslås i Stenhamra centrum samt Svanhagen. I övrigt föreslås områden för ny bebyggelse för bostäder längs det nya vägreservatet mellan Svanhagen och Enlunda, vid Törnby längs Stenhamravägen, i Troxhammar, i delar av Stenhamra och i Mörby. Kompletteringsbebyggelse i redan befintliga områden föreslås kunna tillkomma i nordvästra Stenhamra, i Tureholm, i Söderberga och i Stjärtnäs. Förslaget innebär även utökning av befintligt verksamhetsområde vid Skå.

Naturområden och rekreativa stråk föreslås bevaras och utvecklas med utgångspunkt i att biologisk mångfald och ekosystemtjänster ska stärkas och tillgängligheten för allmänheten förbättras. Nya eller utvecklade rekreativa stråk föreslås på flera ställen inom planområdet bland annat längs

Törnbyviken, längs stranden söder om Troxhammar samt längs Enlundavägen. Målpunkter vid vattnet föreslås i markanvändningskartan för att illustrera var det finns behov av att göra stränderna mer tillgängliga för allmänheten. Därutöver föreslås ett utredningsområde för en gångkoppling över Törnbyviken.

Målbilden för kommunikationsstrukturen är att det ska vara enkelt att förflytta sig oavsett färdmedel. Kollektivtrafiknätet inom planområdet ska förbättras och tydligare sammankopplas med bytespunkter för vidare förbindelser både inom kommunen och regionalt. På mer lokal nivå ska fotgängare och cyklister prioriteras där målpunkter ska länkas samman genom utökade gång- och cykelkopplingar. I planförslaget föreslås en ny väg för bil- och kollektivtrafik mellan Svanhagen och Enlunda samt en uträtning av Färentunavägen i Svanhagen. Dessutom föreslås ett antal nya sträckningar för gång- och cykel, bland annat på flera ställen i Stenhamra, längs Mörbyvägen och längs nya vägreservatet mellan Svanhagen och Enlunda.

En stor andel av jordbruksmarken inom området föreslås bevaras. Därutöver föreslås delar av planområdet som utgörs av landsbygd, bibehålla sin karaktär. Inom kategorin landsbygd kan enstaka bebyggelse tillkomma genom att prövas i förhandsbesked.

Under november-december 2022 genomfördes en medborgardialog i syfte att få kunskap om invånarnas syn på området. Dialogen genomfördes i form av en digital enkät samt besök på skolor. Totalt inkom närmare 800 svar på den digitala kartenkäten, varav de flesta rörde värdefulla platser på södra Färingsö. Av dessa inkom flest svar inom kategorin natur och rekreation, där platser längs Mälarens strand, det öppna kulturlandskapet och viktiga målpunkter för rekreation lyfts fram. Bland de synpunkter som rör vad som är mindre bra med södra Färingsö inkom flest svar inom kategorin kommunikationer, samt synpunkter rörande trafiken överlag. Synpunkterna rör framför allt medskick rörande trafiksäkerhet och möjligheten att röra sig till fots och cykel. I dialogen med barn framkom att värdefulla platser för barn är framför allt olika rekreativa målpunkter som idrottsplatsen i Svanhagen, ridskolan samt olika grönområden och badplatser. De platser som av barnen upplevs som otrygga är framför allt olika trafikmiljöer.

En kommun ska enligt 6 kap. 11 § miljöbalken genomföra en miljöbedömning av planer som kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan är en plan som omfattas av det kravet varför planen ska genomgå en strategisk miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas (6 kap. 1 § miljöbalken). En utökad miljökonsekvensbeskrivning i form av en hållbarhetskonsekvensbeskrivning (HKB) har därför upprättats för att belysa och bedöma miljöeffekterna enligt 6 kap. 11 § MB.

Hållbarhetsbedömningen uppfyller miljöbalkens krav på miljökonsekvensbeskrivningar men är utvidgad till att även omfatta ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekter. Miljökonsekvens- och hållbarhetsbeskrivningens avgränsning har arbetats fram tillsammans med Ekerö kommun och stämmts av i ett avgränsningssamarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län. I hållbarhetsbedömningen behandlas påverkan på resurser och klimat, biologisk mångfald och naturmiljö, landskap och kulturmiljö, bostäder och sysselsättning, hälsa och livskvalitet samt delaktighet och demokrati. De aspekter där risk för betydande miljöpåverkan bedöms finnas är påverkan på hushållning med mark - utifrån såväl risk för utspridd bebyggelse som ianspråktagande av jordbruksmark, påverkan på kulturmiljövärden och landskap samt påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten.

En barnkonsekvensanalys har genomförts inom planarbetet. Vad som bedöms vara barns bästa har vägts in kontinuerligt under hela planarbetet. Planförslaget möjliggör bland annat för fler skol- och förskoleplatser, utökade ytor för idrottsaktiviteter samt förbättrade förutsättningar för att barn på egen hand ska kunna ta sig till och från skola och fritidsaktiviteter. Dessutom avsätts ytor och föreslås riktlinjer för bevarande och utveckling av natur- och grönområden. Hänsyn tas även på lång sikt, genom att till exempel värdefull jordbruksmark bevaras, vilket ger förutsättningar för framtida matproduktion. Den fördjupade översiktsplanen bedöms vara förenlig med barnkonventionen genom att skapa goda förutsättningar för barns hälsa, utveckling och trygghet. För att säkerställa att det slutliga resultatet blir bra för barn behöver barnrättsperspektivet beaktas även i efterföljande skeden.

Barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys har genomförts inom planarbetet. Vad som bedöms vara barns bästa har vägts in kontinuerligt under hela planarbetet. Planförslaget möjliggör bland annat för fler skol- och förskoleplatser, utökade ytor för idrottsaktiviteter samt förbättrade förutsättningar för att barn på egen hand ska kunna ta sig till och från skola och fritidsaktiviteter. Dessutom avsätts ytor och föreslås riktlinjer för bevarande och utveckling av natur- och grönområden. Hänsyn tas även på lång sikt, genom att till exempel värdefull jordbruksmark bevaras, vilket ger förutsättningar för framtida matproduktion. Den fördjupade översiktsplanen bedöms vara förenlig med barnkonventionen genom att skapa goda förutsättningar för barns hälsa, utveckling och trygghet. För att säkerställa att det slutliga resultatet blir bra för barn behöver barnrättsperspektivet beaktas även i efterföljande skeden.

Beslutet expedieras till

Stadsbyggnadsförvaltningen, Planeringsenheten

Patrik Åhnberg
Kommundirektör

Emma Embretsen
Planeringschef